Hoe een handvol Japanse ontwerpers een stempel drukte op de Westerse mode

Big on Japan: de rijke en veelzijdige Japanse cultuur als inspiratiebron

15 feb 2017 / Karine Bloem

SHARE

Kimono's, op Japanse prenten geïnspireerde borduursels op zijden bomberjacks, of futuristische lak- en metallic gecoate items afgekeken uit de *anime*; het zijn nog maar enkele voorbeelden van Japanse invloeden die stevig zijn doorgedrongen tot de winkelrekken. Een handvol bekende Japanse ontwerpers heeft haar stempel gedrukt op de Westerse modegeschiedenis. Van massamode tot innovatieve ontwerpen, het land van de rijzende zon blijft een onuitputtelijke inspiratiebron.

Het is geen geheim dat de modekenners weglopen met gevestigde Japanse ontwerpers als Yohji Yamamoto (Li Edelkoort zweert bij zijn creaties), Rei Kawakubo van Comme des Garçons (haar 'PLAY'-lijn scoort goed bij *fashion influencers*), Issey Miyake (meester van het plooiwerk), Junya Watanabe (voormalig protégé van Kawakubo) en Kenzo Takada. De laatste heeft het stokje in 2011 overgedragen aan het duo wat tevens schuilt achter het populaire Opening Ceremony. Echter is het onder zijn eigen naam opgezette label –zeker de afgelopen jaren- onverminderd populair. Maar laten we ook niet vergeten dat de mode-industrie floreert dankzij de mode-minnende Japanse consument. Een beetje eerbetoon aan een onwaarschijnlijk rijke (design)cultuur is niet meer dan logisch.

Veelzijdige inspiratiebron

Bij Louis Vuitton is er al lange tijd sprake van een innige relatie met Japan. Na samenwerkingen met kunstenaars Takashi Murakami en Yayoi Kusama voor de accessoire-collecties toen Marc Jacobs nog de creatieve leiding over het modehuis had, ging opvolger Nicholas Ghesquière een stap verder en toonde vorig jaar lente-zomerseizoen een kledingcollectie die geschreven was op het lijf van *anime*-personages. Gucci, Fendi en Prada volgden dit winterseizoen en lieten decoratieve Japanse details opduiken in hun creaties.

Ook tijdens de afgelopen editie van de MBFWA zagen we de Japanse invloeden terugkomen in verschillende vormen: Gino Anthonisse van Das Leben am Haverkamp tilde het origami-vouwen naar een hoger niveau, Maaike van den Abbeele liet zich inspireren door de contradictie van Japanse streetwear en uniformen en Ajbilou|Rosdorff hadden als thema van hun collectie het Japan uit 1185. De creaties van The Painting-deelnemers Ailene van Elmpt en de half Japanse Yoko Maya refereerden respectievelijk naar Japanse punk en de kunst van het weglaten- 'Ma', Japans voor ruimte.

Japan – Parijs - Antwerpen

'De Japanners' zoals er vaak naar deze ontwerpers gerefereerd wordt, kwamen zo'n veertig jaar geleden als een frisse wind de Parijse modescene binnen gewaaid en hebben er sindsdien een blijvende stempel gedrukt. De vernieuwende Japanse signatuur bereikte al snel de radar van de Antwerpse Academie-alumni die er dankbaar gebruik van maakten als inspiratiebron. Enerzijds zag je de invloed van het kleur- en printrijke Kenzo en het speelse, volumineuze Comme des Garçons, waarvan we veel terugzien in het werk van Dries van Noten en Walter van Beirendonck. Anderzijds waren er de 'puristen' Yohji Yamamoto en Issey Miyake bij wie het vooral gaat om de vormtaal en die als voorbeeld dienden voor het werk van Ann Demeulemeester en Martin Margiela. Demeulemeester: "Ik was net klaar met mijn studie toen de Japanse ontwerpers in Europa debuteerden en het was een dappere nieuwe stap in de mode. Het begin van een nieuwe vrijheid voor mij als ontwerper en als een vrouw."

1/8 Een interpretatie van de kimono bij Ajbilou-Rosdorff. © Team Peter Stigter

2/8 Weer een andere variant van de kimono/hoodie bij Ajbilou-Rosdorff. © Team Peter Stigter

3/8 De collectie van Maaike van den Abbeele was geïnspireerd op het Japanse nachtleven. © Team Peter Stigter

4/8 Ook de heren werden in een kimono gehesen. © Team Peter Stigter

De kimono

Nog steeds spelen Japanse invloeden een grote rol in het werk van de Belgische ontwerpers. Zo zullen deconstructie, rafelranden, scheuren, geknoopte details en ongelijke zomen altijd synoniem blijven met Martin Margiela. Dries van Noten ontwierp onlangs nog, in 2015, theaterkostuums voor de Hagoromo opera een op het Japanse Noh theater en kimono's geïnspireerde collectie. De kimono –een complex, cultureel en historisch Japans traditioneel kostuum- vormt voor veel Japanse ontwerpers de basis, het fundament waarop ze hun creaties bouwen en hun ideeën conceptualiseren betreffende ruimte, balans en de vorm van het kledingstuk in relatie tot het lichaam.

Japanse esthetiek

Er is iets aan de Japanse esthetiek (in het Japans 'wabi-sabi') wat erg tot de verbeelding spreekt: eigenzinnig en innoverend textielontwerp leidt tot bijzondere structuren, het gebruik van eeuwenoude origami-(plooi)technieken en de lagen-opbouw van kimono's tot vernieuwende silhouetten. Hun benadering van esthetiek is nauw verbonden met hun levenskunst en rituelen: "Voor de Japanners concurreert elegantie en verfijning niet met glamour, of met status of klasse. In deze context kan men begrijpen waarom Yohji Yamamoto en Rei Kawakubo niet geassocieerd wilden worden met Haute Couture en ervoor kozen hun ontwerpen enkel te tonen tijdens de prêt-à-porter presentaties. Door de geschiedenis heen zijn een liefde voor soberheid, een specifieke subtiele schoonheid, imperfectie, als het ware een cultus van verfijning gebaseerd op eenvoud en soberheid, altijd elementen geweest van de Japanse esthetiek", schrijft Bonnie English in het boek Japanese Fashion Designers: The Work and Influence of Issey Miyake, Yohji Yamamoto en Rei Kawakubo.

Veel thema's in het huidige modebeeld zoals normcore en genderfluïditeit waren voor de Japanse ontwerpers veertig jaar geleden al actueel. De mode heeft veel te danken aan deze pioniers die als game-changers van het 20^{e}-eeuwse silhouet gelden. Zij hebben laten zien dat mode een 'kunstvorm op zich kan zijn'.

5/8 Yoko Maja zocht de grenzen van het draagbare op. © Team Peter Stigter

6/8 Ailene van Elmpt haar grunge look. © Team Peter Stigter

7/8 Origami voor gevorderden bij Gino Anthonisse van Das Leben am Haverkamp. © Team Peter Stigter

8/8 Details van Gino Anthonisse zijn creaties binnen het collectief Das Leben am Haverkamp. © Team Peter Stigter

SHARE

GERELATEERDE ARTIKELEN

TOON MEER